

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET KONGELIGE
VAJSENHUS

1917

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Beretning

om

det kgl. Vajsenhus

1917

ved

Chr. Ottesen,
Forstander og Inspektør.

København.

Trykt hos J. H. Schultz A/S.
1917.

Protector: Hs. Majestæt Kongen.

Direktørerne er:

- Hr. Biskop H. Ostenfeld, R. af D. DM. ($\frac{1}{10}$ 1911).
- Hr. Departementschef O. Dankier, K. DM. ($\frac{3}{2}$ 1914).
- Hr. Bankdirektør, Etatsraad Fr. Nørgaard, R. af D. DM. ($\frac{10}{2}$ 1917).

Kuratorerne er:

- Hr. Etatsraad, Direktør Jacob Hegel, R. af D. DM. ($\frac{27}{2}$ 1888).
- Hr. Konferensraad C. C. Gammeltoft, R. af D. DM. ($\frac{15}{8}$ 1904).
- Hr. Kammerherre Otto Bull, SK. DM. ($\frac{22}{8}$ 1908).

Med megen Beklagelse erfarede vi i Efteraaret, at ældste Direktør, Hr. Konferensraad *Claus L. Smidt* paa Grund af tiltagende Svagelighed agtede at nedlægge sit Embede. Afskedsansøgningen blev bevilget under 5. Januar d. A.

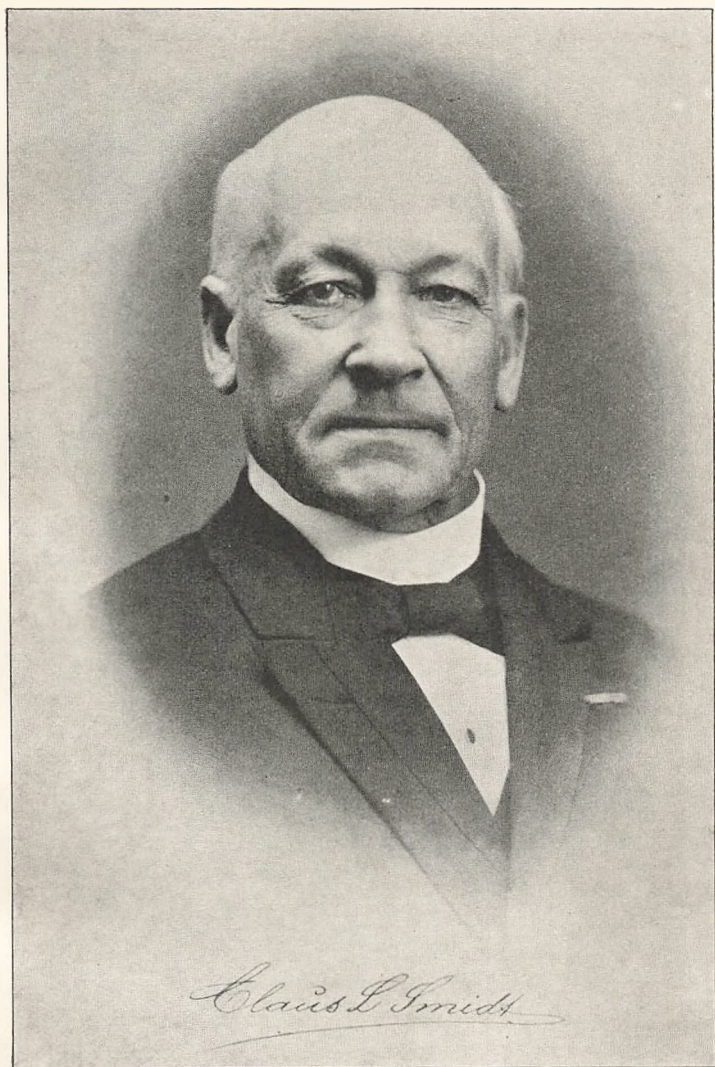
Konferensraaden har ved sin elskelige Karakter, sin milde Dom og sin varme Interesse og Kærlighed for alle indenfor Vajsenhusets Mure, gamle og unge, Lærere og Elever, skabt sig en Skare af taknemmelige Venner, som alle vil føle Savnet af, at hans Embedsvirksomhed iblandt os er ophørt.

Claus Langhaar Smidt udnævntes 18. November 1895 af Hs. Majestæt Kongen til Kurator og blev Direktør d. 23. Marts 1908. Et virksomt Arbejde gennem 23 Aar er saaledes nu afsluttet. Det kgl. Vajsenhus er i høj Grad Konferensraaden Tak skyldig for den store Nidkærlighed og udmærkede Dygtighed, hvormed han som Kurator styrede Stiftelsens Pengesager, og den Samvittighedsfuldhed og Nøjagtighed, hvormed han som Direktør reviderede Regnskaberne og varetog de mange Sager, Embedet medførte.

Ved sin storstilede Gave i 1908, hvorved det paa hans Bekostning blev muligt at udsmykke Klasserne med de store al fresco Billeder, satte han sig et synligt Minde i Vajsenhuset gennem Tiderne. Naar vi ser paa dem, vil vi tænke paa den aldrig svigtende Interesse og varme Kærlighed, hvormed han omfatter alt og alle herinde.

Til vor Tak for Konferensraadens Virken iblandt os følger vi Ønsket om et fredeligt Otium efter den lange Arbejdsdag i Velgørenhedens Tjeneste.

Claus L. Smidt.

Kurator 1895—1908. Direktør 1908—1917.

Stiftelsens Virksomhed.

Det kgl. Vajsenhus er stiftet af Frederik IV. ved Fundats af 21. Juli 1727.

Dets Virksomhed omfatter forældreløse Børn af alle Stænder i hele Riget.

For Sjællands Stifts Vedkommende understøttes Børnene fra selve Stiftelsen i København, som dog undtagelsesvis ogsaa antager sig Børn fra andre Stifter.

Til Lolland-Falsters Stift, Fyns Stift og de fire jydskke Stifter sender Vajsenhuset aarlig af sine Midler 14,520 Kr. til Understøttelse for derboende forældreløse og faderløse Børn.

De 14,520 Kr., som Vajsenhuset aarlig udreder af sine Midler til de seks Stifter uden for Sjælland, er ifølge Aarsindberetningen fra Stifterne anvendt saaledes:

Aarhus Stift har modtaget 3,120 Kr., understøttet 53 Børn (19 i Købstad, 34 paa Land).

Fyns Stift har modtaget 2,820 Kr., understøttet 28 Børn (12 i Købstad, 16 paa Land).

Ribe Stift har modtaget 2,690 Kr., understøttet 31 Børn (5 i Købstad, 26 paa Land).

Aalborg Stift har modtaget 2,380 Kr., understøttet 59 Børn (29 i Købstad, 30 paa Land).

Viborg Stift har modtaget 1,780 Kr., understøttet 33 Børn (22 i Købstad, 11 paa Land).

Lolland-Falsters Stift har modtaget 1,730 Kr., understøttet 32 Børn (17 i Købstad, 15 paa Land).

I alt modtaget 14,520 Kr., understøttet 236 Børn (104 i Købstad, 132 paa Land).

Disse Understøttelsesportioner fordeles ifølge kgl. Resolution af 1. Juli 1872 til Stifterne efter Folketallet, men efterhaanden som Vajsenhusstiftelsen udvider sin Virksomhed, skal Udvidelsen samtidig følges ad for det københavnske Vajsenhus's og for Stifternes Vedkommende, saaledes at der for hver ny Vajseplads i København kommer en ny Understøttelsesportion for Stifterne, først til det lavest doterede Stift og dernæst til de højere doterede Rækken opad.

Ifølge samme Resolution bestemtes endvidere, at Uddelingen og Understøttelserne overlades til Stiftsøvrighederne, dog at disse ikke behøver straks at uddele det hele Beløb, der bliver dem tilsendt fra Vajsenhusbestyrelsen i København, men maa være berettiget til efter bedste Skønnende at opspare en Del deraf til Opsamling af et Fond til Grundlæggelse af mindre Vajsenhusstiftelser i Stiftsstæderne.

Foruden de Børn, som Vajsenhuset saaledes understøtter gennem Stifterne, er der fra Moderstiftelsen her udgaaet 5,821 Børn, idet der fra Vajsenhusets første Virksomhed 1727 til 31. Marts 1916 er udgaaet 3,283 Vajser og fra Skolens Ordning (1824) 2,538 Skolebørn (faderløse).

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset skal da for de Børns Vedkommende, der bor i Sjællands Stift, indgives til Direktionen for det kgl. Vajsenhus i København. De, der ønsker at ansøge om Børns Optagelse i det kgl. Vajsenhus, kan afhente Skemaer til Udfyldning paa Inspektionens Kontor i Kontortiden Kl. 8—10 Form.

Bekendtgørelse om ledige Vajsepladser indrykkes

i Bladene 3 Gange i December Maaned. Ansøgningsfristen udløber hvert Aar den 1. Februar.

Som Regel optages kun ægtefødte Børn, „dog kan Vajsenhuset undtagelsesvis og under særlige Omstændigheder antage sig uægte Børn“, hvor dog begge Forældre i saa Tilfælde skal være døde. Til at komme i Betragtning ved Besættelsen af Pladserne for forældreløse Børn udfordres iøvrigt ifølge Vajsenhusets Fundats og Anordning:

- 1) at Børnenes Forældre begge er døde, at de efter disse ikke har arvet eller hos Slægtninge og Venner nyder saa meget, at de deraf kan til Nødtørftighed underholdes.
- 2) at de har naaet en Alder af 5 à 6 Aar,
- 3) at de er født i Kongens Riger og Lande, samt
- 4) at de ikke er behæftede med smitsom Sygdom eller paa Grund af Legemssvaghed er ubekvemme til Arbejde.

Ansøgninger om Understøttelse fra Vajsenhuset for de Børn (forældreløse eller faderløse), der bor i de øvrige Stifter, maa indsendes direkte til Stiftsøvrigheden i det Stift, hvori Barnet har sit Ophold.

De forældreløse Børn, der optages i Vajsenhusets Skole, **bor ikke** paa selve Stiftelsen, men hos Slægtninge eller Plejeforældre i København.

Denne Forandring fra Bopæl og Opdragelse paa selve Stiftelsen til Familiepleje uden for Stiftelsen foregik ved kgl. Resolution af 23. Maj 1826 efter Indstilling af Direktionen i Erkendelse af, at det er et Barn tjenligst at opdrages i Familie, helst hos Slægt eller Venner, eller, hvis ingen saadanne findes, der, hvor Ansøgerne, hvem det paahviler at skaffe Barnet et godt Hjem, maatte finde det bedst. Naar Ansøgeren er ude af Stand dertil, kan Vajsenhuset træde hjælpende til.

Hvor Hjemmet ikke byder betryggende Garantier for Barnets gode Opdragelse og ikke forstaar at samarbejde med Skolen paa rette Maade, kan Vajsenhuset flytte Barnet til et andet Hjem.

Nedenstaaende Bestemmelser og Betingelser for at have et forældreløst Vajsenhusbarn i Pleje, vedtoges den 25. April 1914 af Direktionen og udsendtes til samtlige under det kgl. Vajsenhus staaende Plejehjem saavel i som uden for København; endvidere udsendtes disse Bestemmelser til Overværgeraadet, Overbestyrelserne for de danske Plejehjemsforeninger og det kommunale Plejebørnstilsyn samt til de øverste Politimyndigheder i København og Frederiksberg.

A. Angaaende forældreløse Børn, der gaar her i Skolen.

1.

Alle de Børn, der understøttes af det kgl. Vajsenhus, staar under Vajsenhusets Tilsyn, og de Børn, der gaar i Skolen paa det kgl. Vajsenhus, tilses i Hjemmene af Stiftelsens Lærere og Lærerinder.

2.

Saafernt en anden Myndighed, det være sig Politiet, Værgeraadsinstitutionen eller det kommunale Plejebørnstilsyn maatte være foranlediget af en eller anden Grund til at foretage noget Skridt angaaende Barnets Forhold, skal Plejehjemmet straks gøre vedkommende opmærksom paa, at Barnet staar under det kgl. Vajsenhus's Tilsyn og samtidig meddele Vajsenhusets Forstander, at og hvorfor en saadan Henvendelse af en anden Myndighed er sket.

3.

Barnet maa ikke flyttes til eller anbringes i noget andet Hjem uden Vajsenhusets Samtykke. Skulde Plejeforældrene forandre Bopæl, maa der i betimelig Tid gives Vajsenhuset Meddelelse herom.

4.

Alt angaaende Barnets Forhold i Skole og Hjem kan forhandles ved de tilsynshavendes Besøg. Forstanderen er yderligere at træffe hver Søndag 8—10 Fm. og som Regel hver Mandag og Torsdag Aften 8—10 i Vintermaanederne, hvis nogen ønsker at forhandle med ham.

5.

Indtræffer der forandrede Omstændigheder i Plejehjemmets Forhold, maa Vajsenhuset straks have Underretning herom og forbeholder sig at træffe Afgørelse af, hvor vidt Barnet bør søges anbragt andetsteds, hvilket uvægerligt vil ske, hvis Plejehjemmet ikke kan eller vil samarbejde med Vajsenhuset.

6.

Den, der modtager et af Vajsenhusbørnene i Pleje, er ansvarlig for, at Barnet faar en god, kristelig Opdragelse, lever under gode, sunde og moralske Forhold samt holdes til regelmæssig at søge Skolen. I Sygdomstilfælde maa det straks meddeles Barnets Klasselærer Aarsagen til Barnets Udeblivelse. I Tilfælde af Forsømmelse i nogen af disse Henseender forbeholder Vajsenhuset sig Ret til Barnets Anbringelse andetsteds.

7.

Intet af de Børn, der gaar i Skole i det kgl. Vajsenhus, maa have Byplads under nogen som helst Form, og i Hjemmet maa Barnet i sin Fritid — naar Lektierne er lærte — kun anvendes til saadant Arbejde, som en god, omhyggelig Familiefader vilde sætte sit eget Barn til.

8.

Plejepengene udbetales kvartalsvis forud den første Søndag i hvert Kvartals første Maaned paa Forstanderens Kontor. De, der hæver Pengene, maa have behørig Legitimation med.

Disse Bestemmelser og Betingelser opbevares af Plejehjemmet og fremvises paa Forlangende af vedkommende Politimyndighed, Værgeraadsmlem eller Medlem af det kommunale Plejebørnstilsyn (se § 2).

B. Angaaende forældreløse Børn, der ikke gaar her i Skolen.

1.

Alle de Børn, der understøttes af det kgl. Vajsenhus, staar under Vajsenhusets Tilsyn; de Børn, der ikke søger Skolen paa det kgl. Vajsenhus, men kun faar Pengeunderstøttelse, tilses af den tilsynshavende Lærerinde, Viceinspektøren og Forstanderen for det kgl. Vajsenhus.

2.

Saafernt en anden Myndighed, det være sig Politiet, Værgeraadsinstitutionen eller det kommunale Plejebørnstilsyn, maatte være foranlediget af en eller anden Grund til at foretage noget Skridt angaaende Barnets Forhold, skal Plejehjemmet straks gøre vedkommende opmærksom paa, at Barnet staar under det kgl. Vajsenhus's Tilsyn, og samtidig meddele Vajsenhusets Forstander, at og hvorfor en saadan Henvendelse af en anden Myndighed er sket.

3.

Barnet maa ikke flyttes til eller anbringes i noget andet Hjem uden Vajsenhusets Samtykke.

4.

Indtræffer der forandrede Omstændigheder i Plejehjemmets eller Barnets Forhold — alvorlig Sygdom, Dødsfald, Klager over Barnets Skolegang eller Opførsel — maa Vajsenhuset have Underretning herom for at kunne hjælpe og retlede Barnet og Hjemmet, og Vajsenhuset forbeholder sig i saadanne Tilfælde at

træffe Afgørelse af, hvor vidt Barnet bør søges anbragt andetsteds.

Ligeledes skal der i betimelig Tid gives Vajsenhuset Meddelelse, naar Barnets Plejeforældre skifter Bopæl.

5.

Alt angaaende Barnets Forhold i Skole og Hjem kan forhandles ved de tilsynshavendes Besøg i Hjemmet. Forstanderen er yderligere at træffe hver Søndag 8—10 Fm. og som Regel hver Mandag og Torsdag Aften 8—10 i Vintermaanederne, hvis nogen ønsker at forhandle med ham. For de Børns Vedkommende, der er anbragte uden for København, kan disse Forhandlinger føres skriftlig med Forstanderen.

6.

Den, der modtager et af de under det kgl. Vajsenhus staaende Børn i Pleje, er ansvarlig for, at Barnet faar en god, kristelig Opdragelse, lever under gode, sunde og moralske Forhold, samt, for saa vidt Barnet ikke gaar i Skole i det kgl. Vajsenhus, holdes til at søge regelmæssig Skolegang i en af Hjemstedets Skoler. I Tilfælde af Forsømmelse i nogen af disse Henseender forbeholder Vajsenhuset sig Ret til Barnets Anbringelse andetsteds.

7.

Plejeforældrene maa ikke udnytte Barnets Arbejdsevne uden for Hjemmet, og navnlig maa intet af de Børn i København, der staar under det kgl. Vajsenhus, have Byplads under nogen som helst Form. I Hjemmet maa Plejeforældrene kun anvende Barnet til saadant Arbejde, som en god omhyggelig Familiefader vilde sætte sit eget Barn til.

8.

I den sidste Maaned i hvert Kvartal indsendes for de Børns Vedkommende, der ikke søger Vajsen-

husets Skole, til Kontoret paa det kgl. Vajsenhus en af Barnets Lærer eller (uden for København) Sognepræst underskrevet Attest for, at Barnet i det forløbne Kvartal regelmæssig har søgt Skole, har udvist Flid og god Opførsel og i Hjemmet i det hele har levet under gode Forhold.

9.

Naar denne Attest er indkommet, udbetales Pengene kvartalsvis forud den første Søndag i hvert Kvartals første Maaned, sidste Gang før Konfirmationen henholdsvis i Januar eller Juli Maaned.

10.

Saa snart Barnet bliver indmeldt til Konfirmationsforberedelse, skal det meddeles Forstanderen for det kgl. Vajsenhus, hos hvilken Præst Barnet er indmeldt.

11.

Disse Bestemmelser og Betingelser opbevares af Plejehjemmet og fremvises paa Forlangende af vedkommende Politimyndighed, Værgeraadsmlem eller Medlem af det kommunale Plejebørnstilsyn (se § 2).

Mindst hver tredje Maaned bliver der afholdt samlet Lærermøde under Forstanderens Ledelse, hvor alle Forhold vedrørende Hjem, Børn og Skole da behandles.

Til en Del af de forældreløse Børn (for Tiden 121) ydes der foruden fri Skolegang, og hvad dertil hører, ogsaa en aarlig Pengeunderstøttelse, alt efter de ledige Pladsers Antal, og hvor Børnenes Trang og særlige Forhold maatte gøre det ønskeligt; denne Understøttelse, som altid udbetales forud i Kvartalets Begyndelse, bortfalder ved Barnets Konfirmation.

For de forældreløse Børn i Stiftet, der bor uden for København og nærmeste Omegn, og af en eller

anden Grund helst maatte forblive paa det Sted, hvor de har deres Tilhold, kan der ansøges om en Pengeunderstøttelse alene (120 Kr. aarlig).

De faderløse har fri Skolegang, Bøger, og, for saa vidt de gør sig værdige dertil, ogsaa Konfirmationsudstyr. Endvidere har de Adgang til flere Le-gater, hvor de maatte gøre sig fortjente dertil.

De udgaaede Elever — og da navnlig Vajserne — stræber Vajsenhuset efter Evne, og saa vidt dets Midler strækker, at uddanne i forskellige Retninger og anbringe i gode Stillinger, hvor da Forstanderen maatte finde det formaalstjenligt, og Slægtningene, hvem det paahviler, maatte savne Evnen dertil.

Konfirmationsudstyr er i Aarets Løb blevet udredet til 30 Vajser og et mindre til 37 Skolebørn.

Efter Konfirmationen er 28 Vajser (14 Dreng og 14 Piger) og 12 faderløse (6 Dreng og 6 Piger) blevet understøttet.

Af konfirmerede Dreng er 13 anbragt ved Haandværk, 13 ved Handel og Kontor, 3 ved Landvæsen og 3 til Søs.

Af konfirmerede Piger er 15 anbragt ved Husvæsen, 5 i Forretning, 2 paa Kontor, 6 i Hjemmet, 1 paa Kronprinsessens Tjenstepigeskole, 1 i Bogbinderlære, 1 i Malerlære, 1 som Naadlerske og 3 paa Præliminæreksamens Kursus.

Med de Børn, som bliver anbragt uden for København i Provinserne, fører Forstanderen Tilsyn ved sine aarlige Inspektions- og Anbringelsesrejser.

Helst anbringes de udgaaede Elever ved Haandværk, Handel, Kontor eller anden praktisk Virksomhed. Uden at paatage sig nogen Forpligtelse stræ-

ber Vajsenhuset dog at tage Konsekvensen af sine humane Bestræbelser ved at hjælpe saadanne Elever frem ad den rette Vej, hos hvem der afgjort findes særlig fremragende Evner i en bestemt Retning. Vajsenhusets Elever rekruteres jo fra alle Samfundslag, hvor Forældre eller Fædre ved deres Død ikke har efterladt sig saa meget, „at Børnene deraf til Nødtøftighed kan opdrages“. Derfor er der overmaade mange Børn, udgaaede fra dannede Hjem, hvis Udvikling er brudt midt under deres Opvækst ved Forældrenes eller Faderens Død, hvorfor Opgaven ikke bør eller kan være at sænke Niveauet for Barnets videre Udvikling og saaledes bringe en helt misvisende Forskydning ind i Barnets eller Familiens Liv. Nej, Opgaven er tvært imod at bevare, hvad der er erhvervet af Dannelse og Udvikling fra tidligere Barneaar og saaledes føre Barnet videre frem, hen imod det Maal, som var tilstræbt fra Begyndelsen, og som vilde være naaet, hvis Forsørgerens Død ikke var kommet hindrende i Vejen. „Opgaven maa være den“, som Biskop Mynster i 1844 udtalte det, „at Vajsenhusets Værd som Forsørgelsesanstalt aldrig forringes. Vajsenhusets skønne Bestemmelse er det at træde forældrelose Børn i Faders og Moders Sted, men denne Bestemmelse vilde det kun højst ufuldkomment opfylde, dersom det forlod Børnene, saa snart deres Skoleundervisning var tilendebragt.“

Denne af Biskop Mynster udtalte Opfattelse af Formaalet for Vajsenhusets Virksomhed har været den ledende Grundsætning for alle Stiftelsens Direktioner.

I Overensstemmelse med denne Opfattelse bestræber Vajsenhuset sig derfor nu for at bevare Forbindelsen mellem Skolen og de udgaaede Elever, da disse ellers oftere mangler al anden Tilknytning i Livet og saaledes let kan tynges af Følelsen af at

høre til „de hjemløse“. Dette sker dels ved i de ganske unge Aar at hjælpe med Raad og Daad, saa vidt vi evner, dels ved Aaret rundt med Undtagelse af de tre Sommermaaneder Juni, Juli og August at modtage de udgaaede Elever her paa Vajsenhuset som dets Gæster, for saa vidt det kan forenes med deres Livsgerning og Pligter imod denne.

Møderne holdes paa selve Vajsenhuset, for Pigerne om Mandagen og for de unge Mennesker om Torsdagen fra 8—10. Paa disse Aftener underholdes de unge med Oplæsninger, Foredrag og Musik.

Der er bestandig i Lokalet fremlagt et stort Udvalg af ypperlige Billedværker- og illustrerede Bøger, hvormed de unge lejlighedsvis kan beskæftige sig, samt en betydelig Mængde Stereoskopbilleder fra alle Verdens skønneste Egne, saaledes at der altid er nok til nyttig og fornøjelig Underholdning.

Et Bibliotek, bestaaende af dansk, tysk og engelsk Litteratur, beregnet paa de unges Tarv, er indrettet til Udlaan.

Ved disse Sammenkomster er Forstanderen altid til Stede, saa at de unge, der ved deres Forretninger er forhindret i at træffe ham i Kontortiden om Formiddagen, er sikre paa bestandig at kunne træffe ham der, naar de trænger til hans Hjælp eller Raad.

Den sædvanlige større Udflugt med de unge ved Foraarstide gik i Aar til Ørholm, Raavad og Omegn.

Stiftelsens Læge er Hr. L. Djørup, som ansattes af Direktionen den 20. September 1900. To Gange om Ugen — Tirsdag og Fredag fra 9—10 — har han Konsultation her paa Skolen, og i alvorligere Tilfælde tilser han Børnene i Hjemmet. Hvert Aar tilstiller han Direktionen en Indberetning om Sundhedstilstanden paa Stiftelsen med en vedlagt Tabel over de Børn, der har været syge, og de Sygdomstilfælde, hvoraf de har lidt.

Til

Direktionen for det kongelige Vajsenhus.

I det forløbne Aar har jeg paa sædvanlig Maade ført Lægetilsyn med og behandlet de syge Børn i Vajsenhuset. Der er ikke indtruffet Begivenheder af større Betydning. Sundhedstilstanden har gennemgaaende været god, saa at Udgiften til Medicin trods de høje Priser paa Medicinalvarer ikke har været større end sædvanlig.

Kun en enkelt Hospitalsindlæggelse (for Blindtarmsbetændelse) har været nødvendig; Patienten er udskrevet helbredet.

Januar 1917.

L. Djørup.

Stiftelsens Tandlæge, Fru Holst-Hansen-Huus, ansat 27. Januar 1912, har tilset samtlige Børn og haft Konsultation dels i sit Hjem og dels her paa Skolen. Foruden at samtlige Børns Tænder er blevet efterset, er der i Aarets Løb foretaget c. 189 Plomberinger, c. 44 Tandudtrækninger, c. 18 Nervebehandlinger og c. 29 Tandrensninger samt udført c. 40 mindre Behandlinger.

Fra 1. Februar d. A. har Direktionen og Kuratelet efter Forstanderens derom indgivne Indstilling vedtaget, at alle Tandbehandlinger for Fremtiden foretages paa Skolen paa den i den Anledning paa Doktorstuen indrettede Tandklinik. Tandplejen vil da ligesom Lægekonsultationen foregaa paa Skolen 1 à 2 Gange om Ugen, og forhaabentlig vil en ikke ringe Tid derved spares baade for Børn og Undervisning.

Fru Professorinde Strømgren samt Dr. Djørup har været behjælpelige ved Installationen, og Fruen har overtaget hele Tandlægetilsynet.

Stiftelsens Arkitekt er Hr. Slotsforvalter, Arkitekt Otto Zeltner, ansat 4. Februar 1904.

Stiftelsesfesten afholdtes den 11. Oktober.

For at give alle Skolens Børn Lejlighed til at deltage i Festen, blev denne højtideligholdt i Gymnastiksalen, der i samme Anledning var blevet smykket med en Mængde Flagdekorationer, Kongebillederne og Billeder af nuværende og forhenværende Direktører, Kuratorer og Forstandere.

Efter at den talrige Forsamling: Direktionens og Kuratelets Medlemmer med Damer, de præmierede Børns Mødre og Plejemødre og andre indbudte havde taget Plads, bød Forstanderen velkommen og meddelte, at Hr. Departementschef Damkier havde lovet at tale til Børnene i Stedet for Biskoppen, der var blevet forhindret. Forstanderen udtalte dernæst sin Beklagelse af, at Vajsenhusets ældste Direktør, Hr. Konferensraad Cl. L. Smidt ved Sygdom havde maattet opgive at komme til Stede og bragte efter Konferensraadens Ønske Forsamlingen hans varmeste og hjerteligste Hilsen i Dagens Anledning.

Efter at de ældste Klasser havde afsunget første Afsnit af Ch. Gandrups Jubilæumskantate (med Musik af Th. Hansen) under Musiker Prehns Ledelse, traadte Departementschefen op paa Talerstolen og udtalte:

Vi er kommen sammen her idag for at fejre en dobbelt Mindefest, idet det i Dag er 189 Aar siden, at det kongelige Vajsenhus traadte i Virksomhed, og 245 Aar siden, at den Konge, som Vajsenhuset skylder sin Tilblivelse, fødtes. Det vidner i høj Grad om, hvor meget Kong Fr. IV følte denne sin Yndlingsstiftelse knyttet til sig personlig, at han lod den træde ind i Livet netop paa sin egen Fødselsdag, og om, hvorledes det Formaal laa Kongen personlig paa Hjertet, som han havde sat sig med Vajsenhusets Oprettelse — at skabe et Hjem for fader- og moderløse Børn, der kunde være dem i det tabte Hjems Sted, og hvor de kunde undervises og opdrages til forskellig nyttig Virk-

somhed og fremfor alt opdrages i Guds frygt. Der er ogsaa meget der taler for, at det kunde skyldes personlige Erfaringer fra Fr. IV's eget Liv, der tilskyndede ham til at oprette en saadan Undervisningsanstalt for Børn. Den Undervisning, Kong Fr. IV selv havde nydt som Barn og ungt Menneske, havde været temmelig mangelfuld, og han havde kun faa Kundskaber i alt det, som han havde Brug for at være inde i som Konge. Men han var en yderst arbejdsom og pligtopfyldende Konge, og det fortælles, at man endnu langt ud paa Natten, naar næsten alle forlængst var gaaet til Ro, kunde se Lyset brænde i den flittige Konges Arbejdsværelse. Selv skriver han endnu paa sine sidste Dage saaledes herom: „Vi kunne ikke tage nogen Time, langt mindre nogen Dag til Rekreation for os, saa vi kunne trække en Smule frisk Luft. Have vi en Gang gjort os en fri Dag, maa vi for at vinde det tabte tilbage, stjæle Tiden fra vor Nattero, thi Arbejdet maa gaa sin Gang“. Flid og Arbejdsomhed stod altsaa for Kongen som noget nødvendigt for at kunne udfylde sin Plads i Livet, men endnu mere har han sikkert følt Savnet af ikke fra Barn af at have været vænnet hertil og at have erhvervet de nødvendige Kundskaber hertil.

Men hvorledes var mon Fr. IV kommen paa den Tanke at oprette et Vajsenhus? Ja, han var jo en Konge, der havde megen Omsorg for sit Folk, og der var jo ogsaa i hans Regeringstid forefaldet adskilligt, som nok kunde drage hans Tanker hen særlig paa de forældreløse Børn. Jeg behøver blot her at minde om den frygtelige Pest, der i Aaret 1711 rasede særlig stærkt her i København, hvor den bortrev ikke mindre end 23,000 Mennesker eller mere end $\frac{1}{3}$ af hele Byens daværende Befolkning — den har sikkert nok efterladt adskillige forældreløse Børn. Og saa den store Krig, som førtes under Fr. IV, og som varede i over 10 Aar — de af Jer, der er kommen saa langt i Danmarks-

historien, kender den sikkert under Navnet den store nordiske Krig, eller I kender i alt Fald Tordenskjolds Bedrifter i Dynekilen og ved Marstrand, som faldt under denne Krig — den maatte jo ogsaa have bidraget til, at adskillige Børn havde mistet i alt Fald deres Fader, og dette kunde jo ogsaa nok drage Kongens Tanker hen paa Omsorgen for de forældreløse Børn. Men alligevel, dette at samle disse Børn i større Antal i en Stiftelse, og gøre denne til et Hjem for dem, hvor de fik alt, hvad de behøvede baade til legemlig og aandelig Næring, det var noget nyt, som man ikke før havde kendt herhjemme, og som Kongen dog vist næppe havde af sig selv. Alt taler for, at han har truffet Forbilledet hertil paa en Udenlandsrejse, han gjorde, og hvor han bl. a. besøgte Sachsen. I dette Land — i Byen Halle — levede der paa den Tid en from Mand, Præst og Børneopdrager, Francke hed han; han havde netop ikke saa længe før — i 1698 — oprettet et saakaldet Vajsenhus, der allerede havde vundet megen Berømmelse, og som senere fandt Efterlignere rundt om. Det var netop bygget paa de Principper, som Fr. IV senere gennemførte ved sit Vajsenhus — nemlig en nøje Forening af Opdragelse og Undervisning og som Formaal for begge det, at danne Børnene til levende Kristne og dygtige Mennesker. „Et Kvintin levende Tro“, siger Francke i et af sine Skrifter, „er bedre end et Centner historisk Kundskab, og en Draabe sand Kærlighed mere værd end et helt Hav af Indsigt i Videnskabens Dybder“. Dette er dog ikke saaledes at forstaa, som om Francke ikke lagde Vægt paa, at Børnene fik de fornødne Kundskaber, men hvad der for ham var det afgørende, var, at de bibragtes dem paa kristent Grundlag og med Kærlighed. Det var det Krav, han stillede til Lærerne, der ansattes ved hans Vajsenhus, og som boede og levede sammen med Børnene paa dette. Denne Anstalt, som der altsaa er nogen Grund til at tro, at

Fr. IV har lært at kende paa sin Udenlandsrejse — han har naturligvis ogsaa kunnet høre om den ad anden Vej — men den var det altsaa, han tog til Mønster for Vajsenhuset her i København, den Stiftelse, vi, som her er samlede, mere eller mindre er knyttede til. Sin Udenlandsrejse foretog Kongen umiddelbart før den store nordiske Krig udbrød i 1709, saa da han kom hjem, fik han jo andet at tænke paa end at oprette Vajsenhus, men at han har holdt Tanken derom levende hos sig ogsaa under hele Krigen, derom vidner det, at Vaabnene næppe var lagt ned — den sidste Krigsbegivenhed af større Betydning var Tordenskjolds Indtagelse af Fæstningen Marstrand i Sommeren 1720 — før Kongen den 8. April 1720 udstedte en Ordre til sit Missionskollegium, som den Indretning hed, som Kongen havde oprettet til at tage sig af de religiøse Forhold her i Landet saavel som i de danske Kolonier, om at tage sig af Indretningen af et Vajsenhus, hvad Kollegiet altsaa ogsaa gjorde saaledes, at Kongen 7 Aar efter ved et aabent Brev af 21. Juli 1727 kunde give Vajsenhuset sine Statutter, og saa at Vajsenhuset kunde aabnes og modtage den første Skare af forældre-løse Børn paa Kongens Fødselsdag den 11. Oktober s. A.

Men, kunde nu en og anden sige, det Vajsenhus, vi her har hørt Tale om, er jo slet ikke det samme som det, hvorpaa vi er optagne — vi bor jo ikke paa Vajsenhuset, har ikke vort Hjem der, men rundt om hos vore Slægtninge eller Plejeforældre, hvor vi spiser, drikker, sover, læser Lektier og bliver opdragne, mens vi kun gaar i Skole paa Vajsenhuset. Ja, ganske vist, Fr. IV's Vajsenhus kom ved Tidernes Ugunst, Ildebrand og sligt til at undergaa forskellige Omskiftelser, og ved Tidernes Gunst, vil jeg sige, da jeg ikke tror paa det heldige i denne Masseopdragelse paa Stiftelser, kom det omsider dertil — det er allerede længe siden nu — at der paa selve Vajsenhuset kun holdtes Skole, medens Børnene anbragtes i privat Pleje. Men

vi — og med „vi“ mener jeg den samlede Bestyrelse, Forstander og Lærere og Lærerinder — vilde nødig, at I derfor helt skulde forkaste Tanken om Vajsenhuset som Eders Hjem, Eders andet Hjem, om I vil. Vi staar rede til at bistaa det Hjem, I har hos Slægtninge og Plejeforældre, med Raad og Daad, vi vil gerne dele baade dets Glæder og Sorger, og kom I kun, baade Plejeforældre og Børn, til os med, hvad der ligger Jer paa Hjertet, og vi er rede til at raade og hjælpe Jer, saa vidt vi kan. Og ligesom Børnene, naar de er udvoksede og gaar ud i Livet for selv at bryde sig en Bane, altid vender tilbage til Hjemmet for at lade det tage Del i deres Glæder og Sorger, saaledes ønsker ogsaa vi, at I, efterat I har forladt Vajsenhuset, skal komme tilbage til os, for at vi kan glæde os med Jer eller hjælpe og trøste Jer, naar det tiltrænges.

Ganske vist er Skolen noget meget væsentligt for Vajsenhuset, ligesom den ogsaa var det efter Fr. IV's Fundats, idet I der skal hente den Ballast, der skal holde Eder oppe i Livet, men vi bestræber os for, at I i det, I her lærer, skal kunne finde selve Livet, det, Livet skal leves paa, saaledes at I derigennem opdrages til at blive gode danske Mænd og Kvinder, gode danske kristne Mænd og Kvinder. Idet vi søger at gennemføre dette i Kærlighed, og idet vi haaber og søger at arbejde med til, at det ogsaa gennemføres rundt om i Hjemmene, hvor I er anbragte, i Kærlighed, tror vi at være i Overensstemmelse med de Grundtanker, paa hvilke Fr. IV byggede sit Vajsenhus, saa at vi, hvilke Forandringer dette end er undergaaet i Tidens Løb, dog endnu med Rette kan hævde, at det er hans Grund, vi staar paa, og kan hædre hans Minde gennem den Gerning, der øves her.

Efter at anden Del af Kantaten var afsunget, kaldte Forstanderen de 12 Børn frem, der skulde have

Præmie, og idet han forestillede dem for den samlede Bestyrelse, nævnede han tillige de Børn, der paa det forudgaaende Lærermøde var kendt værdige til hæderlig Omtale.

Forstanderen udtalte dernæst Haabet om, at disse Præmier maatte blive Børnene en Spore og en Opmuntring for Fremtiden, at Børnene maatte gøre Vajsenhuset Ære og at de ikke mindre maatte gøre deres Mødre og Plejemødre Ære; „thi mod Moder derhjemme kan I aldrig være gode nok, hun fortjener Eders Kærlighed og Eders Højagtelse, og derfor maa alle I, der er saa lykkelige at have en Moder, gøre alt for hende; der er jo ingen af Eder, der har en Fader, og nogle af Eder har mistet begge Forældre, men derfor kan I ligefuldt holde det 4de Bud i Ære ved at holde Mindet om Fader i Ære og leve saaledes, at I aldrig vil komme til at skamme Eder ved Tanken om, at I ved Eders Handlinger vilde have bedrøvet Eders Forældre. Lev saaledes, at I altid kan se Eders Moder lige i Øjnene, og lad Mindet om Fader holde Eder paa de gode Veje, saa holder I det 4de Bud i Ære, og saa vil det efter Forjættelsen gaa Eder godt ude i Livet. I ser ogsaa, at vi har pyntet Salen med de mange Flag, det er ikke blot for at hædre Dagen eller Eder, men det er tillige for at indgyde Eder Ærefrygt og Kærlighed til det danske Flag. Det gamle Dannebrog maa I elske og ære og om fornødent være beredte til at væрге. I ser i Dannebrog Korset, det har en dobbelt Betydning for os alle. Korset minder os ikke blot om Jesu Lidelser, om at „et Kors det var det haarde tunge Leje, som Jordens Børn gav Frelseren i Eje“, Korset maner os ikke blot til Alvor ved at spørge os, som der staar under det gamle Krusifiks nede i Syden: „Se det har jeg gjort for dig, hvad har du gjort for mig“; men det lægger tillige det forsonende Skær over hele vor Tilværelse, idet Korset siger os, at „Gud er os ikke længer vred, det

kan deraf vides, at han har sendt sin Søn herved“, og Korset bringer os derfor Bud om ham, der siger: „Kommer hid til mig alle, som er bekymrede, og jeg vil give Eder Hvile“. Han har selv sagt, at hvad vi beder Faderen om i hans Navn, vil han give os, og Paulus siger: „Lader i alle Ting Eders Bekymringer komme frem for ham“. Læg Mærke til, at der staar i alle Ting; vi kan trygt gaa til Gud med alle vore Bekymringer. Naar vi i Kantaten synger, at Kundskab og Gudsfrygt er de to Grundpiller, hvorpaa vort Liv burde hvile, kan vi føje til, ja og paa vort Arbejde og vor Bøn. Om Kundskaberne og Evnerne er færre eller større, ligger Vægten ikke saa meget paa, som paa den ærlige, gode og redelige Vilje; „thi lidt kun store, mindre smaa, kan til Gavns fuldbringe, Viljen ser vor Herre paa, giver Kraften Vinge“. Vil du arbejde ærligt og redeligt og af god Vilje, og vil du bede Gud om Hjælp, da vil din Gerning lykkes for dig. Ja, „bed og arbejd“ hedder det gamle Ord; gid det maa lykkes for os alle at finde ind til Bønnen, saa at vi, som der staar i Bryllupssalmen, kan sende: „Bønnens hvide Due som Bud“ fra vort Hjem, saa vil vor Gerning lykkes; thi „hvor Bønnen faar Magt, staar Guds Engle paa Vagt“. Saa siger vi Gud og Faderen Tak for alle Ting ogsaa for Dagen i Dag, og paa vor Aarsfest maa vi sige en inderlig Tak til Gud for, at vi, til Trods for alle de Rædsler, der foregaar i Landene ude omkring, har kunnet arbejde i Fred og Ro herinde i det forløbne Aar. Og vi beder Gud holde sin Haand over vort Fædreland, over vor Konge, over alle vore mange Hjem, hyortil vi nu gaar efter Festen, og over vort kære gamle Vajsenhus i kommende Aar“.

Departementschefen uddelte derpaa Præmierne, der bestod af Ure, Bøger i Pragtbind, Bestik og Syskrin, og udtalte Haabet om, at denne Præmieuddeling ogsaa maatte blive en Spore for Skolens yngste

Klasser, saa Eleverne derfra kunde stræbe mod det Maal selv engang at kunne opnaa Præmie.

Skoleorkestret spillede derpaa under Hr. Prehns og Hr. Larsens Ledelse: Beethoven: Aandelig Sang og Kongernes Konge. Hermed sluttede Festen; det sædvanlige Skolebal saavel for Børnene som for de udgaaede Elever afflystes atter i Aar paa Grund af de alvorlige og urolige Tider.

Aarsmeddelelser.

Den 1. April 1916 var det 25 Aar siden, at Viceinspektør Jørgen Sommer fik Ansættelse som Lærer ved det kgl. Vajsenhus. I Dagens Anledning hædredes Jubilaren ved en Skrivelse fra Direktion og Kuratel, som udtalte en Paaskønnelse af Viceinspektørens dygtige og samvittighedsfulde Arbejde gennem de mange Aar; med Skrivelsen fulgte en Hædersgave. Ved det samme Dag afholdte Festmaaltid, hvor foruden det samlede Lærerpersonale og Jubilarens nærmeste Slægt — og senere paa Aftenen 25 Par af de udgaaede Elever, eet Par for hver Aargang — var til Stede, fejredes den afholdte Viceinspektør og Lærer i Tale og Sang.

Den 1. Maj 1916 opgav Viceinspektrice, Frk. Agnes Johansen, sin Stilling for at indtræde i Ægteskab.

Agnes Johansen, der som faderløs havde gaaet i Skolen her, blev 1908 ansat som Assistent paa Kontoret og fik 1909 Viceinspektricititel og havde Tilsyn med Plejehjemmene. I de senere Aar underviste hun tillige i Bogføring og Regning i Skolens øverste Klasser. Den Samvittighedsfuldhed og Nøjagtighedssans, der prægede hendes Kontorvirksomhed, stemplede tillige hendes Undervisning, hvorfor ogsaa Børnene førtes godt frem under hendes Ledelse af de vigtige Fag. Intet Under derfor, at der kun lød Lovord til den afholdte Kollega og Lærerinde fra alle, gamle og unge, den Dag, hun forlod Skolen og Kontoret. Begge Steder vil hendes Gerning iblandt os mindes med Tak.

Den 12. September 1916 ansattes tidligere Elev Frk. Jenny Jensen som Assistent paa Kontoret, hvor hun havde vikarieret siden 1. April s. A.

Samme Dag fik eks. Lærerinde, Frk. Marie Olesen, der havde vikarieret siden 1. April, fast Ansættelse som Lærerinde ved det kgl. Vajsenhus.

Endelig vedtoges det samme Dag paa det da afholdte Direktionsmøde at overdrage det kvindelige Tilsyn i Plejehjemmene til Syskolelærerinde Frk. H. Luther.

---

20. September 1916 bragte Hr. Overretssagfører O. Delbanco Vajsenhuset den glædelige Meddelelse, at afdøde Enkefru Emilie Plum f. Hoppe havde skænket Vajsenhuset et Legat paa 10,000 Kr. Ved kgl. Fundats af 8. November 1916 bestemtes det, at Renterne af Legatet skal uddeles til faderløse Børn efter nærmere herom givne Regler.

Fra 1. Januar 1917 ønskede Skolens Tandlæge, Fru Holst-Hansen-Huus, at ophøre med sin Virksomhed her ved Skolen paa Grund af forøget privat Virksomhed. Fru Huus, der ansattes 1912, da en rationel Tandplejebehandling af Vajsenhusets Børn vedtoges, men iøvrigt i en lang Aarrække forud havde behandlet Vajsenhusbørnene, har gjort et dygtigt og godt grundlæggende Arbejde herinde, for hvilket, ligesom for det gode Samarbejde der nu, da hun opgiver sin Virksomhed, skal bringes hende vor bedste Tak.

Fru Professorinde H. Strømgren har fra 1. Januar 1917 overtaget Tilsynet med Børnenes Tandpleje og Ledelsen af den nyoprettede Tandklinik her paa Skolen.

---

5. Januar 1917 behagede det Hs. Maj. Kongen allernaadigst at entledige ældste Direktør ved det kgl. Vajsenhus, Hr. Konferensraad Claus L. Smidt, K. & Dbm., fra hans Embede efter Konferensraadens derom indgivne Ansøgning.

25. Januar 1917 skænkede kgl. Fuldmægtig O. Koefoed Vajsenhuset en Del gode Bøger, som havde tilhørt hans afdøde Fader, Statsraadssekretær, tidligere Direktør ved det kgl. Vajsenhus, J. Koefoed. Den modtagne Gave, som paa ny minder os om Statsraadssekretærens varme Interesse for Vajsenhuset, har vi modtaget med megen Glæde og Tak.

10. Februar 1917 behagede det Hs. Maj. Kongen allernaadigst at beskikke Direktør for Københavns Handelsbank, Etatsraad Fr. Nørgaard, R. af D. & Dbm. til Medlem af Direktionen for det kgl. Vajsenhus.

Ved Hr. Professor Jungersens elskværdige Imødekommenhed har Børnene i de øverste Klasser ogsaa i Aar haft Tilladelse til under cand. theol. Hjørlands Vejledning at besøge Zoologisk Museum uden for den sædvanlige Besøgstid for som Led i Undervisningen at gennemgaa Afsnit af Naturhistorien paa selve Museet.

Julefesten

fejredes den sidste Skoledag før Juleferien. I hver Klasse var der fra Morgenstunden sat et lille Juletræ, som Børnene selv havde været med til at pynte. Kl. 12 hørte Skolen op, hvorpaa Børnene, Lærerpersonalet og Gæsterne efter en halv Times Frihed samledes i Gymnastiksalen, hvor der var anbragt et Juletræ med Lys paa midt i Salen. Efter at alle var kommet til Stede, sang Forsamlingen: Julen har bragt velsignet Bud, og efter at have oplæst Juleevangeliet udtalte Forstanderen:

Forleden læste jeg, at Liget af en ung Sømand, der havde deltaget i det store Søslag ved Jyllands Vestkyst, var drevet i Land derovre et Sted i Jylland. Da de jyske Fiskere bar ham i Land for at begrave ham, opdagede de, at han paa sit Bryst havde tatoveret de Ord: „Jeg følger Himlens Lys“, og denne Opdagelse gjorde et stærkt Indtryk paa alle dem, der var til Stede.

De ældre blandt eder ved jo sikkert nok, at Søfolk holder af at tatovere, lade indridse, et Skib, et Anker eller lignende paa Arm eller Bryst, og I ved maaske ogsaa, at den saaledes tatoverede Skrift aldrig kan gaa ud. Den omtalte unge Sømand, om han var Englænder eller Tysker, ved jeg ikke, havde altsaa bestemt sig til at lade de mærkelige Ord: Jeg følger Himlens Lys indridse paa sit Bryst. Hvad kan han nu have tænkt paa, da han gjorde det, og hvad har han ment med Himlens Lys? Himlens Lys, er det Solen? Den er jo nok værd at følge, og det er jo ogsaa nok værd at leve saaledes, at ens Gerning kan taale at se Solens Lys. Vi er jo samlede i Dag paa Solhvervsdagen, den Dag, der var en Festdag for de gamle Nordboere og et Tegn paa, at Mørkets Tid snart var forbi. Hvad Under da, om man i gamle Dage tilbad Solen, og hvor mange er der ikke den Dag i Dag, der priser Solen som den, der bringer Helbredelse baade for Sjæl og Legeme? I har alle hørt om Finsens Lysinstitut og Lysets lægende Kraft for Legemet, og I har sikkert ogsaa alle følt den Glæde og det gode Humør, Solen kan give efter en mørk og trist Regnvejrsdag.

Himlens Lys kunde jo imidlertid ogsaa betyde Stjernerne, og det var maaske rimeligt at mene, at den unge Sømand netop havde tænkt paa Stjernerne, der saa ofte havde vist ham Vej, naar han stod til Rors paa det aabne Hav. For Sømanden og for Ørkenbeboeren er Stjernerne det Himlens Lys, der viser Vej i Mørket. Men ogsaa for kristne Mennesker har Stjernerne deres store vejledende Betydning. Vi syn-

ger jo netop om dem i den dejlige Julesalme: Dejlig er den Himmel blaa, „hvor de smile, hvor de vinke os fra Jorden op til sig“. Har du nogen Sinde staaet og set paa en mørkeblaa Stjernehimmel, er du sikkert ogsaa blevet grebet af Guds Almagt og din egen Ringhed, og Stjernehimlen har med sin betagende Magt kunnet drage din Sjæl opad mod Gud, og du har følt med Brorsons gamle Salme: „hvor mildt enhver imod mig ler og op til Himlen vinker“. Og nu i disse Dage, da vi stadig synger om Julestjernen og Bethlehemsstjernen, „der ledte vise Mænd til vor Herre Kristus hen“, kunde det jo ligge nær at tænke paa, at den unge Mand havde tænkt paa Himlens Stjerner, da han sagde: jeg følger Himlens Lys.

Jeg tror imidlertid, at denne Indskrift betyder noget andet og noget mere; jeg tror, men jeg ved det jo ikke, at den har betegnet en Leveregel for ham. Og det maa vi vel huske paa, at det at følge Solen eller Stjernerne og maaske ogsaa nok der igennem komme til Gud, bliver dog sjælden eller aldrig andet end en blot øjeblikkelig Stemning, akkurat som Julestemningen, men den gaar snart over, og paa en Stemning kan Livet med dets Alvor og dets Glæder ikke leves.

Nogle vil derfor sige, Himlens Lys, det er Videnskaben. Gaa ned paa Frue Plads, og se, hvorledes den kongelige Ørn paa Universitetet „skuer opad mod det himmelske Lys“. Her har vi billedligt udtrykt, hvorledes Menneskeaanden hefter sit Lys fra Himlen, og hvorledes Videnskaben spreder Lys i alt det Uvidenhedens Mørke, der omgiver os. Hvilke Sejre har ikke Menneskeaaandens Snille vundet i vore Dage, og hvor glædes ikke Videnskabsmanden ved sin Videnskab og sit Kald. Jo, Videnskaben er et Himlens Lys, som man kan leve Livet paa — men kan man ogsaa dø paa det? Det er egentlig Hovedsagen: ikke

om man kan leve, men om man kan leve og dø paa sine Ideer.

Hvad den unge Mand har tænkt ved Himlens Lys, ved jeg ikke, men derimod kender jeg og I alle en anden gammel Julesalme: Lovet være du Jesu Krist, og der staar i et af Versene: „Himlens Lys kom i dig til Jord, skinner til ny Oplysning stor, godt kan vi nu ved Nattetid kende som Barn vor Fader blid, o, Gud ske Lov“. Her har vi Forklaringen, at Himlens Lys, det er Jesus selv; det er ham, der siger, jeg er Verdens Lys, og den, der følger efter mig, skal ikke vandre i Mørke, men have Livets Lys. Og Troen paa dette Himlens Lys kan man ikke blot leve paa, men ogsaa dø paa.

Er han da værd at følge? Ja, spørg Juleevangeliet, som vi i Dag er samlet om, det vil give dig Svaret. Det er jo det forunderlige ved Juleevangeliet, som hvert Aar lyder lige frisk, lige ungt og lige betagende, at det ikke alene bringer os Juleglæde og Julestemning, men ogsaa Julealvor. Juleevangeliet kan sammenlignes med et andet Lys fra Himlen som vi i vore Tider ser saa ofte i de mørke Aftener, men som man ikke kendte paa Kristi Tid. Jeg tænker her paa de kraftige Søgelys, Marinens Lyskastere udsender, naar Mørket falder paa. Du har sikkert set saadant et Søgelys, og du har vel sagtens glædet dig over at se, hvor smukt Skæret tager sig ud paa den mørke Himmel, og vi ældre har maaske glædet os ved Tanken om, at vi gennem Søgelysene faar at vide, at der er nogen, der vaager og passer paa, medens vi andre sover. Saaledes er det ogsaa med Juleevangeliet: vi glæder os over at høre det, fordi det er saa kønt og barnligt fortalt, saadan at vi alle kan forstaa det, og vi glæder os ogsaa ved Tanken om, at der er en almægtig og kærlig Fader i Himlen, der sørger for os og vaager over os ved sit naadige Forsyn.

Har du imidlertid ikke ogsaa lagt Mærke til, at

dette Søgelys undertiden kan være ubehageligt, fordi Lysen pludselig kan blive rettet mod dig. Du bliver maaske blændet af det stærke Lys og søger at undgaa det, men det følger efter dig, og det ender med, at du faar saadan en underlig flov Fornemmelse, fordi du føler dig generet ved at være opdaget og staa i fuld Belysning, akkurat ligesom du bliver flov og ærgerlig, naar du leger Skjul, og din Legekammerat opdager dit Gemmested. Du troede dog, at du var gemt saa godt.

Saaledes er det ogsaa med Juleevangeliet, hvis det pludselig retter sit Søgelys paa dig, det vil sige, hvis det rigtig gaar op for dig, hvad Juleevangeliet drejer sig om. Maaske du ogsaa i første Øjeblik bliver blændet af det, fordi det bærer Bud ogsaa til dig „om Herrens Klarhed, der skinnede paa Hyrderne paa Marken“, og maaske du da som Hyrderne vil „frygte saare“. Det kunde jo nemlig hændes, at du paa engang saa dig selv „i fuld Belysning“, og at du maatte stille dig selv det Spørgsmaal: trænger jeg da til en Frelser? Er Frelseren ogsaa kommen til mig? Se, Børn, dette er Julealvoren, som Evangeliet byder os, men ogsaa tilbyder os.

Saa vil du maaske sige: nu har jeg hørt Juleevangeliet saa mange Gange, og jeg har hørt og er bleven hørt i Julesalmerne saa mange Gange, saa jeg kan det hele udenad, sidst jeg var oppe i det, fik jeg endogsaa ug. Det kan derfor ikke være rigtigt, at Juleevangeliet bringer „en ny Oplysning“, og jeg har da forøvrigt heller ikke mærket videre til, at Evangeliet havde ligefrem Bud til mig eller stillede mig i „fuld Belysning“. Det har du sikkert Ret i, at du og jeg har hørt Evangeliet mange Gange, og at det maaske egentlig kun er ved Juletid, at det gør rigtig Indtryk. Mon Grunden hertil imidlertid ikke er de Ord i Evangeliet, jeg altid standser ved, og som for mig hver Gang faar dybere Betydning: der var ikke Rum i Her-

berget. Disse faa Ord synes mig saa malende og træffende; jeg ser for mig, hvorledes disse fattige Mennesker bliver afvist, fordi der ikke var Plads, eller som vi siger i vore Dage, der var ligefrem Bolignød i Bethlehem den Aften. Flere af eder har jo personlig erfaret i dette Efteraar, hvad Bolignød betyder. I kan forstaa, hvor slemt det har været for Joseph og Marie. Men tænker vi os alle lidt om, mon vi da ikke maa sige, at Grunden til, at vi mange Gange ikke faar det ud af Julens Evangelium, som vi kunde ønske, er ganske simpelt den, at vort Hjerte er optaget af ganske andre Ting: vort Arbejde, vor Gerning, vore Bekymringer og vore Fornøjelser, saa der ligefrem er Bolignød for Jesusbarnet, der dog kun beder om et lille Krybbe- rum derinde til Hjem. Det er sikkert ikke Juleevangeliets Skyld, men vor egen Ligegyldighed og Travlheden, der bærer Skylden.

Kommer der imidlertid det Øjeblik for dig eller for mig, da det bliver „Nattetid“, som der staar i Salmen, det vil sige, at du føler „i en mørk og bange Stund saa mange Synders Minde“, og det Øjeblik kommer for ethvert Menneske en eller flere Gange i Livet, da lyder den gamle Salme til os med fornyet Kraft og med ny Oplysning stor, naar det hedder at „godt kan vi nu „ved Nattetid“ kende som Børn vor Fader blid“, og da træder Julebudskabet: Eder, det vil sige dig og mig, er i Dag en Frelser født, dig klart i Møde, og han lever den Dag i Dag, han er Synderes Ven, og han vil hjælpe og kan hjælpe den, der beder ham ærligt og fromt derom, thi han gav sit Liv hen, for at hver den, der tror paa ham, ikke skal fortabes.

Maatte da Juleevangeliet sende sit Søgelys ind i vore Hjerter og ind i vore Hjem, saa vi ikke blot føler Juleglæden, men ogsaa Julealvoren, saa kunde vi i Sandhed fejre en glædelig Jul. Med Tak til Gud for hans Julebud beder jeg eder bringe alle der hjemme Ønsket om en glædelig Jul.

Efter at Julegaverne og Konfekten var fordelt mellem Børnene af Klasselærerne, afsluttede Forstanderen med en Tak for det gamle Aar og Ønsket om Guds Velsignelse over Vajsenhuset og dets Gerning i det nye Aar, og Festen endte med, at alle sang: Dejlig er Jorden.

Til Juletræet havde de Herrer Forlagsboghandlere Lehmann & Stage skænket en Del gode Bøger, som vi er meget taknemmelige for.

Hver Juleaften ydes der til de fattigste Hjem her i Skolen en halv Skinke og 2 Pund Risengryn, for at intet Barn, der gaar i Vajsenhusets Skole, i Juletiden skal savne det fornødne for sig og sin Familie. I Aar uddeltes der saaledes 83 halve Skinker og 166 Pund Risengryn.

Skolen.

Elefantallet d. 1. Marts er 279 Børn (128 Dreng, 151 Piger), dels forældreløse (Vajser), dels faderløse, som er fordelt i 10 Klasser.

Skoledagenes Antal har været 239.

Intet skolesøgende Barn maa have Byplads.

Skolen begynder den 1ste April Kl. 8, den 1ste November Kl. 9. Undervisningen er meddelt i „Lektioner“ paa 40 Minutter i Stedet for i Timer paa 50 Minutter.

Nedenstaaende Tabel angiver Fagernes Forde-
ling (i Lektioner) til hver enkelt Klasse:

	8. Kl.		7. Kl.		6. Kl.		5. Kl.		4. Kl.		3. Kl.		2. Kl.		1. Kl.	
	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.	Dr.	P.
Religion	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3
Dansk	4	4	5	4	7	7	7	7	7	7	7	7	8	8	10	10
Regning	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6
Skrivning	1	1	2	2	2	2	4	2	3	3	4	4	5	5	6	6
Bogføring	1	1														
Historie	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				
Geografi	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	1	1
Naturhistorie			1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1		
Naturlære	2	2	2	2	2											
Anskuelse													2		2	
Tysk	4	4	3	3	3	3	3	3								
Engelsk	4	4	3	3	3	2	3		2		2					
Matematik	4		4		2											
Tegning	5	2	3	1	2	2	3	3	3		3					
Sang	2	1½	2	1½	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2
Sløjd	2		2		2		2		2		2		2		2	
Syskole		6½		6½		7		7		7		7	1	7	1	7
Skolekøkken		4		4												
Ugentlige Lektioner	42	42	42	42	42	42	42	42	36	36	36	36	36	36	36	36

Efter Skoletiden undervises en Del Dreng i Musik: Violin, Bratsch, Violoncel og Kontrabas.

Ogsaa i Aar har udgaaede Elever om Onsdagen faaet Undervisning i Husgerning.

Skolens Lærerpersonele.

Fru J. Bagger, eks. Lærerinde (1870), har undervist 1ste Fællesklasse i Dansk, Skrivning og Regning. 22 Lektioner.

Hr. J. V. Andersen, Bogbindermester (1881), har undervist Drengene i Bogbinderi og Sløjd. 8 Lektioner.

Frk. S. Bruun, eks. Lærerinde (1890), har undervist 5te Pigeklasse i Dansk, Naturhistorie, Geografi og Historie, 3dje og 4de Fællesklasse og 5te Drengeklasse i Naturhistorie og Geografi; endvidere 6te Fællesklasse i Geografi og 7de Pigeklasse i Historie. 35 Lektioner.

Frk. P. Moberg (1890), Lærerinde paa Syskolen, har undervist alle Pigeklasser og desuden 1ste og 2den Drengeklasse i Syning. 25 Lektioner.

Hr. C. Larsen (1890) har undervist Drengene i Snedker- og Drejerhaandværket. 8 Lektioner.

Hr. Krigsraad Waldorff (DM., R. af St. A. og M. f. D. R. (1890), har undervist Drengeskolen i Gymnastik samt ledet Danseundervisningen om Vinteren. Desuden har han forestaaet Drengenes Badning. 10 Lektioner.

Viceinspektør J. Sommer, cand. phil. (1891), har undervist de 6 øverste Klasser i Tysk, de 4 nederste Klasser i Religion samt 5te Drengeklasse i Dansk, endvidere 3dje og 4de Fællesklasse i Historie. 42 Lektioner.

Hr. E. Prehn, Musiker (1892), har ledet Sangundervisningen i hele Skolen, 14 Lektioner, samt undervist Drengene i Violinspil. 6 Timer.

Hr. Alfred Larsen, Kunstmaler (1893), har undervist de 8 øverste Dreng- og Pigeklasser i Tegning, endvidere 1ste og 2den Drengeklasse i Lærsløjd. 24 Lektioner. Skolebibliotekar.

Frk. N. Brix, eks. Gymnastiklærerinde (1893), har undervist alle Pigeklasserne i Gymnastik og Dans samt 1ste og 2den Drengeklasse i Anstandsøvelser og Dans. 9 Lektioner.

Hr. H. Larsen, Musiker (1895), har undervist Drengene i Violin, Violoncel, Bratsch og Kontrabas, 10 Timer, og ledet Sammenspillet med de udgaaede Elever, 1½ Time.

Hr. K. Obel, cand. theol. (1900), har undervist 8de Fællesklasse i Dansk, Engelsk, Historie og Geografi, de 5 øverste Drengklasser samt 6te og 7de Pige-klasse i Engelsk, endvidere 7de og 5te Drengeklasse i Historie samt 7de Pige-klasse i Dansk og Geografi. 42 Lektioner.

Frk. Henriette Luther (1902), Lærerinde paa Skrædderskolen og Syskolen, har desuden forestaaet Pigernes Badning. 25 Lektioner.

Hr. P. W. Degner, cand. phil. og eks. Lærer, (1913), har undervist 8de Fællesklasse og 7de og 6te Drengeklasse i Naturlære, 7de Drengeklasse samt 8de og 6te Fællesklasse i Regning, 8de, 7de og 6te Drengeklasse i Matematik, 2den Fællesklasse i Skrivning, Geografi og Naturhistorie samt 1ste og 2den Drengeklasse i Anskuelserundervisning. 42 Lektioner.

Frk. Harriet Thomassen, eks. Lærerinde og Skolekøkkenlærerinde (1913), har undervist 7de Pige-klasse i Naturlære og Naturhistorie, 3dje Fællesklasse i Dansk og Regning, 2den Fællesklasse i Regning, desuden har hun ledet Undervisningen i Skolekøkkenet for 8de og 7de Pige-klasse samt for et Hold af udgaaede Elever. 33 Lektioner.

Hr. J. Hjørland, cand. theol. (1914) har undervist 8de Fællesklasse i Bogføring, 7de Drengeklasse

i Dansk, Geografi og Naturhistorie, 6te Fællesklasse i Dansk, Historie, Naturhistorie og Skrivning, 5te Fællesklasse i Regning samt 4de Fællesklasse i Dansk og Regning. 42 Lektioner.

Frk. Marie Olesen, eks. Lærerinde (1916), har undervist 7de og 5te Pige Klasse i Regning og 5te Dreng Klasse, 4de og 3dje Fællesklasse i Skrivning, 2den Fællesklasse i Dansk, 1ste Fællesklasse i Hjemstavns-lære. 29 Lektioner.

Forstander Chr. Ottesen, cand. theol. (1893) har undervist de 6 øverste Klasser i Religion samt 7de Dreng- og Pige Klasse i Skrivning. 21 Lektioner.

Undervisningen

er i det forløbne Skoleaar meddelt i de forskellige Klasser efter følgende Plan:

Iste Fællesklasse (27 Elever).

Dansk. M. Lønborg-Jensens Billedtavler og „Min første Bog“. Oplæsning, Genfortælling og Stavning; Af-skrift efter Bog; enkelte Digte lærte udenad. Beskrivelse af Billeder, Indøvelse af Farverne. 10 Lektioner.

Religion. Mundtlig Gennemgang af Skabelsen til Josefs Død og udvalgte Fortællinger af det nye Testamente, 6 Salmer. 3 Lektioner.

Hjemstavnslære og Iagttagelse med de forskel-lige Vægbilleder som Grundlag. 1 Lektion.

Regning. Hovedregning: Wilsters Regnebog for Barneskolen, 1ste Hæfte. Tavleregning: Addition og Subtraktion i ubenævnte Tal. 6 Lektioner.

Skrivning. 6 Lektioner.

Gymnastik. Pigerne 2 Lektioner og Drengene 3 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. Pigerne 7 Lektioner og Dren-gene 1 Lektion.

Lersløj. (Drengene alene) 2 Lektioner.

Anskuelsesundervisning. (Drengene alene)
Dyrene og deres Liv efter store Vægbilleder, mange
Historier om Dyr. 2 Lektioner.

2den Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Folkeskolens Læsebog I.
Stil efter Fossing og Jørgensens Vejledningsøvelser
1ste Hæfte. 8 Lektioner.

Religion. Af det gamle Testamente er mundt-
ligt gennemgaaet fra Moses til David, og af det nye
Testamente udvalgte Fortællinger. 6 Salmer. 3 Lek-
tioner.

Geografi. Mundtlig Gennemgang af Danmark.
2 Lektioner.

Naturhistorie. Mundtlig Fremstilling efter
Billederne paa Væggen, desuden Firben, Gedde, Rød-
spætte, Oldenborre, Edderkop og Snegl. 2 Lektioner.

Regning. Wilsters Regnebog for Barneskolen,
2det Hæfte. Tavleregning: Addition, Subtraktion og
Multiplikation i ubenævnte Tal. 6 Lektioner.

Skrivning. 5 Lektioner.

Gymnastik. Pigerne 2 Lektioner og Drengene
3 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. Pigerne 7 Lektioner, Drengene
1 Lektion.

Lersløj. (Drengene alene) 2 Lektioner.

Anskuelsesundervisning. (Drengene alene)
Menneskelegemets vigtigste Funktioner. Planternes
Liv (Vækstkasse), Nytteplanter. En Bys Fremkomst,
Vækst og Organisation (i Forbindelse hermed: for-
skellige Næringsveje). Vandets Kredsløb. En Del lette
fysiske Forsøg. Øvelse i Længdemaaling. Opmærksom-
hedsøvelser. 2 Lektioner.

3dje Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Oplæsning efter Julie Heins danske Læsebog III. Sproglærens første Grundtræk mundtligt indøvede. Diktat og Stil efter Fossing og Jørgensens Danske Stile, 2det Hæfte. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“ og efter Læsebogen. 7 Lektioner.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: David til Jøderne under Ægypterne. Udvalgte Fortællinger af det nye Testamente. De 3 Trosartikler med Forklaring. de 10 Bud og Fadervor. 8 Salmer. 2 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: forfra til Svend Estridsen. 3 Lektioner.

Geografi: Thyges Geografi: forfra til Frankrig, 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: 70 Sider, desuden mundtligt af Botanikken: Bøg, Valmue, Agersennep, Tulipan, Anemone og Hestekastanie. 2 Lektioner.

Engelsk. (Drengene alene) Undervisningen er for største Delen blevet drevet uden Bog. Til Indøvelse af Gloser o. lign. er benyttet Listovs Ledetraad I, Stk. 1—40. 2 Lektioner.

Regning. Wilster: Regnebog for Barneskolen, 3dje Hæfte. 5 Lektioner.

Tegning. (Drengene alene) Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 4 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) 7 Lektioner.

4de Fællesklasse (32 Elever).

Dansk. Julie Heins danske Læsebog IV. Analyse, Diktatstile og Stiløvelser efter Fossing og Jørgensens Dansk Stil, 3dje Hæfte. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“ og efter Læsebogen. 7 Lektioner.

Religion. Balslevs Bibelhistorie: Skabelsen til det babyloniske Fangenskab. Udvalgte Fortællinger af det nye Testamente. Af Luthers lille Katekismus er lært Daabs- og Nadverordene. Tredje Klasses Pensum repeteret. 8 Salmer. 2 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: fra Svend Estridsen til den nyere Tid. 3 Lektioner.

Geografi. Thye og Dahlberg: fra Frankrig til de fremmede Verdensdele, Danmark repeteret. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: Fugle, Krybdyr og Padder. Af Botanikken er mundtligt gennemgaaet: Vintergæk, Vorterod, Kodriver, Brændenælde, Døvnælde og Ært. 3 Lektioner.

Engelsk. (Drengene alene) Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog, Stk. 1—50. Samtale om det læste. 2 Lektioner.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Barne-skolen, 4de Hæfte. 5 Lektioner.

Tegning. (Drengene alene) Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 3 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) 7 Lektioner.

5te Drengeklasse (27 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 1ste Mellemskoleklasse er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Diktat og Genfortælling efter Fossing og Jørgensen, Hæfte 4. 7 Lektioner.

Religion. J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie S. 1—169. Indledningen og de 10 Bud efter Balslevs Katekismus. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Nikolaj Nielsen: Danmarkshistorie: fra Reformationen til Frederik IV. Ejler Møllers Verdenshistorie: Oldtid og Middelalder. 3 Lektioner.

Geografi. Thye og Dahlberg: De fremmede Verdensdele og alm. Geografi. 3 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie, S. 93—ud. Botanik, S. 1—30. 2 Lektioner.

Engelsk. (Drengene) Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog, Stk. 74 til 106, samt Th. Goldschmidt: „Engelsk til Selvstudium“, c. 25 Sider. De fleste af Billedgloserne i Resten af Bogen er blevet gennemgaaet. 3 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemkolen. 42 Sider. Tysk Stil. Fr. Sand: Tysk Formlære. 3 Lektioner.

Regning. Henrik Wilster: Regnebog for Børneskolen, 5te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 4 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) 7 Lektioner.

5te Pigeklasse (32 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 1ste Mellemskoleklasse er brugt til Oplæsning og Indøvelse af Sproglærens Begyndelsesgrunde. Digte lærte efter H. Larsens „50 Sange“. Diktat og Genfortælling efter Fossing og Jørgensen, Hæfte 4. 7 Lektioner.

Religion. J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie: Side 1—169. Indledningen og de 10 Bud efter Balslevs Katekismus. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Ejler Møller: Nordens Historie: Fra Reformationen til Frederik IV. Ejler Møller: Verdenshistorie, Oldtid og Middelalder. 3 Lektioner.

Geografi. Thy og Dahlberg: De fremmede Verdensdele og alm. Geografi. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslev: Dyrenes Naturhistorie: S. 93 og ud. Balslevs Botanik S. 1—30. 2 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemskolen. 42 Sider. Fr. Sand: Tysk Formlære. 3 Lektioner.

Rægning. Brøk under alle Former efter H. Wilsters Regnebog for Barneskolen, 5te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Tegning. Frihaandstegning efter Fortegning. 3 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandarbejde. 7 Lektioner.

6te Fællesklasse (30 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker til Brug for 2. Mellemskoleklasse er benyttet til Oplæsning og Analyse. Digte efter H. Larsens „50 Sange“. Genfortællingsstil, Diktat og Fristil efter Fossing og Jørgensen, Hæfte 5. Oplæsning af enkelte Hovedværker og mundtlig Litteraturhistorie. 7 Lektioner.

Religion. J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie S. 1—169. Balslevs Katekismus 1ste og 2den Trosartikel, Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Nicolaj Nielsen: Danmarkshistorie: fra Frederik IV og ud. Ejler Møller: Verdenshistorie: fra Reformationen og ud. 3 Lektioner.

Geografi. Dahlberg: Geografi for Mellemskolen, Nr. 4: 50 Sider. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Balslevs Dyrenes Naturhistorie: Edderkoppen og Bogen ud. Balslevs lille Botanik: Side 31—64. Hele Botanikken repeteret ved Gennemgang af Planter. Nogle Lektioner anvendt til Besøg paa Zoologisk Museum. 2 Lektioner.

Engelsk. Drengene: Chr. Ottesen: Read and Spell, 30 Sider. Analyse, Genfortælling, 1 Stil om Ugen. 3 Lektioner. Pigerne: Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog. 2 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemkolen, Side 43—82. Sands tyske Formlære. 3 Lektioner.

Geometri. Jul. Petersen: Plangeometri for Mellemkolen, forfra til 5te Kapitel. (34 Sider). 1 Lektion.

Aritmetik. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra for Mellemkolen, forfra til Division. (41 Sider), 1 Lektion. (Kun Drengene har Matematik).

Regning. Wilster: Regnebog for Barneskolen: 6te Hæfte. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Naturlære. Til Dels uden Bog er gennemgaaet Th. Sundorph: Fysik for Mellemkolen I til Smeltning. 2 Lektioner.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 2 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. 2 Lektioner.

7de Drengeklasse (16 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 3dje Mellemkoleklasse og Vilh. Mallings: Fra Holberg til Chr. Richardt er benyttet til Oplæsning og

Analyse. Litteraturhistorie er gennemgaaet mundtligt i Tilknnytning til Oplæsning af forskellige Digterværker. Stil efter Fossing og Jørgensen (Hæfte 5). 5 Lektioner.

Religion. Hele J. Martensens og J. Paullis Bibelhistorie læst. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren efter Balslevs Lærebog. Palæstinas Geografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemskolen I.: hele Bogen; kun Oldtiden og Danmark i Middelalderen repeteret. 3 Lektioner.

Geografi. Dahlberg: Lærebog i Geografi Nr. 4 Asien, Amerika og Australien. Skandinavien repeteret. 2 Lektioner.

Engelsk. Chr. Ottesen: Read and Spell c. 38 Sider, Analyse og Genfortælling. 1 Stil ugentlig. Eleverne har skiftevis fortalt selvvalgte Smaahistorier paa Engelsk. 3 Lektioner.

Tysk: H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemskolen Side 82—120. P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. 3 Lektioner.

Geometri. Jul. Petersen: Geometri for Mellemskolen: fra Konstruktioner til regulære Polygoner. 2 Lektioner.

Aritmetik. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra for Mellemskolen: Division. Ligninger med 1 og 2 ubekendte. 2 Lektioner.

Regning. Wilsters Regnebog for Mellemskolen II Del samt Procent af III Del. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 5 Lektioner.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen I.: Varme, Magnetisme og Elektricitet. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Ludvig Hammer: Menneskelegemet og dets Hygiejne. 1 Lektion.

Tegning. Konturer efter Traadlegemer, Klodser og Gibs samt Farvetegning efter fritstaaende Genstande. 3 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. 2 Lektioner.

Haandgerning. 2 Lektioner.

7de Pigeklasse (28 Elever).

Dansk. Olaf Lange: Danske Læsestykker for 3dje Mellemskoleklasse er blevet anvendt til Oplæsning og Analyse. Gennemgang af de tilsvarende Afsnit af Litteraturhistorien. Forskellige Digterværker er blevet læst for Klassen. Stil skriftlig og mundtlig med Fossing og Jørgensen: „Dansk Stil“, 5te Hæfte, som Grundlag. 4 Lektioner.

Religion. 3dje Trosartikel, Fadervor, Daaben og Nadveren efter Balslevs Lærebog. Hele J. Martensen og J. Paullis Bibelhistorie læst. Palæstinas Geografi. Bøgerne i det gamle og det nye Testamente. Salmer. 3 Lektioner.

Historie. Ludv. Schmidts Lærebog I: hele Bogen gennemlæst, Verdenshistorien repeteret. 2 Lektioner.

Geografi. Dahlbergs Lærebog i Geografi Nr. 4: Danmark repeteret. Den skandinaviske Halvø og de fremmede Verdensdele. 2 Lektioner.

Naturhistorie. Ludvig Hammer: Menneskelegemet og dets Hygiejne: Side 1—72. Næringsmiddel-læren tillige efter K. Blicher og Sofie Rasmussen: Lærebog i huslig Økonomi. Side 2—24. 1 Lektion.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen I.: Mekanisk Fysik, Magnetisme og noget af Elektricitetslæren. 2 Lektioner.

Tysk. H. Reincke: Tysk Begynderbog for Mellemskolen Side 82—120. P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. 3 Lektioner

Engelsk. Andersen og Panduro: Engelsk Begynderbog for Mellemskolen Stk. 44—106. 3 Lektioner.

Regning. H. Wilster: Regnebog for Mellemskolen II. Del og Opgaver efter III. Del. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. 4 Lektioner.

Skrivning. 2 Lektioner.

Tegning. Store Konturer efter Fortegning. 1 Lektion.

Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. $1\frac{1}{2}$ Lektion.

Haandarbejde. $6\frac{1}{2}$ Lektion.

Skolekøkken. Madlavning og Husgerning. 4 Lektioner.

8de Fællesklasse (23 Elever).

Dansk. Til Oplæsning er blevet benyttet O. Lange: Danske Læsestykker for 4de Mellemskoleklasse samt forskellige Digterværker. Analyse, Litteraturhistorie. En Fristil hver Uge. Eleverne har holdt Foredrag om selvvalgte Emner. 4 Lektioner.

Religion. Hele Balslevs Katekismus. Kirkeaarets Evangelier samt en Del af Apostlenes Gerninger gennemgaaet. Salmer. 2 Lektioner.

Historie. L. Schmidt: Lærebog i Historie for Mellemskolen II. Mundtlig Gennemgang af Samfundslærens Hovedpunkter. 3 Lektioner.

Geografi. Gennemgang af den fysiske Geografi. Navnene i Europas Geografi repeteret. 1 Lektion.

Tysk. Gustav Schwab: Das Schloss in der Höhle Xa Xa og Side 2--9 af Das Gespensterschiff und andere Geschichten. (Deutsche Jugendbücherei Nr. 14 og 30). P. L. Ipsen: Tysk Grammatik for Mellemskolen. Tysk Stil 1 Gang om Ugen. 4 Lektioner.

Engelsk. Chr. Ottesen: Read and Spell, 30 Sider, samt A helping Hand. Andersen og Panduro: Engelsk i Mellemskolen II, 50 Sider. Genfortælling,

Grammatik, Analyse, 1 Stil om Ugen. Samtale om Billederne i illustrerede Blade. Eleverne har skiftevis fortalt selvvalgte Smaahistorier paa Engelsk. 4 Lektioner.

Regning. H. Wilster: Regnebog for Mellemskolen III. og IV. Del: Alle Arter af Reguladetri, Procent-, Delings-, Blandingsregning, Renter og Rentese-rente. Mundtlig Regning efter Petersen og Vogel-Jørgensen. Hjemmeregning 1 Gang ugentlig. Drengene 5 og Pigerne 4 Lektioner.

Aritmetik (Drengene alene). Jul. Petersen Aritmetik og Algebra for Mellemskolen: Potens og Bogen ud. 2 Lektioner.

Geometri. (Drengene alene) Jul. Petersen Plan-geometri for Mellemskolen: Regulære Polygoner og Bogen ud. 2 Lektioner.

Bogføring. Yngste Hold almindelig Bogføring efter en lettere trykt Opgave, derefter ført et enkelt Bogholderi efter Kolonnesystemet med Hovedbog, Kassebog, Bogføringskladde og Statusbog. Ældste Hold har anlagt og ført dobbelt Bogholderi efter Opgave. 1 Lektion.

Naturlære. Th. Sundorph: Fysik for Mellemskolen II. Del. 2 Lektioner.

Tegning. Drengene: Tegning efter Klodser, Gibs og fritstaaende Genstande, lidt geometrisk Tegning og Perspektivtegning. 4 Lektioner.

Pigerne: Tegning efter Klodser og fritstaaende Genstande samt lidt Perspektivtegning. 2 Lektioner
Gymnastik. 2 Lektioner.

Sang. Pigerne $1\frac{1}{2}$ Lektion, Drengene 2 Lektioner.

Haandgerning. (Drengene) 2 Lektioner.

Haandarbejde. (Pigerne) $6\frac{1}{2}$ Lektion.

Madlavning og Husgerning. 4 Lektioner.

Tegneundervisningen ledes efter Hr. Tegneinspektør, Professor C. Andersens Metode.

Sangundervisningen ledes efter det ministerielle Sangregulativ af 30. Maj 1899.

Gymnatikundervisningen ledes efter Haandbog i Gymnastik af 1899, udarbejdet af Gymnastikkommissionen af 30. November 1889.

For tilbagestaaende Børn gives der Ekstra-Undervisning uden for Skoletiden, særlig i Engelsk, Tysk og Regning, samt for sjette Klassernes Konfirmander, tillige i Religion, henholdsvis af Hr. cand. theol. K. Obel, Hr. Viceinspektør J. Sommer og Hr. cand. phil. P. W. Degner, dog ogsaa i alle andre Fag, hvor det efter Lærerens Skøn maatte være nødvendigt for at hjælpe dem frem til at følge med deres Klasse. Dette bliver særlig nødvendigt for de forældrelose Børn (Vajser), da disse jo ved Forældrenes Død kommer herind fra mange forskellige Samfundslag, højst forskellige Skoleforhold og i meget forskellige Aldre.

Undervisningen i Haandgerning er lagt midt i Skoletiden for at bringe Afveksling og styrke Kræfterne.

Haandgerningsskolen for Drengene bestaar af 2 Afdelinger: en Snedker- og Drejerskole og en Pap- og Træsløjdscole. De 6 øverste Drengeklasser deltager i denne Undervisning.

I Snedker- og Drejerskolen, der ledes af Hr. Carl Larsen, forarbejdes alle Slags Træsager, saasom: Slæder, Vogne, Reoler, Pulte, Trillebøre o. a., der alle anvendes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ.

I Pap- og Træsøjds skolen, der ledes af Hr. Bogbindermester J. V. Andersen, udføres alle Slags Paparbejder, Syæsker, Skoletasker o. l. og Træarbejde (Træindlægning, Løvsavskæring, Børstebinding o. l.), hvorved Børnenes Nøjagtighedssans, Opfindsomhed og Fingernemhed kan udvikles. Alle saadanne Arbejder anvendes ligeledes til Gaver ved Vajsenhusets Juletræ. I denne Skoleafdeling laves endvidere alle de Skrive- og Stilebøger, der bruges i Skolen.

1ste og 2den Drengeklasse er ogsaa i Aar blevet undervist i Lersøjld og Modellering af Hr. Kunstmaler Alfr. Larsen.

Haandgerningsskolen for Pigerne er ligeledes delt i 2 Afdelinger: een for Linnedsyning og Strømpestriking og een for Skræddersyning.

I Linnedsskolen, der ledes af Frk. Moberg og Frk. Luther, sys en Del Linned til Børnenes Konfirmation, ligesom ogsaa en ikke ubetydelig Del, der bortgives i Aarets Løb til de trængende blandt Børnene. Hovedsagen er Linnedsyning, men ved Siden deraf gives der de dygtigste Elever Lejlighed til at udvikle andre Færdigheder, saasom Mønsterstriking, Broderi o. a., dog kun som Belønning for Flid og til Opmuntring for de gode Evner.

Desuden er Drengene i 1ste og 2den Klasse 1 Lektion hver Uge under Frk. Mobergs Ledelse blevet vænnet til at anvende Naal og Traad.

Skrædderskolen ledes af Frk. Luther; i den sys en Del af Pigernes Konfirmationskjoler samt de ikke faa Kjoler, der bortgives i Aarets Løb til Børnene. Børnene benytter nu 2 Symaskiner ved den daglige Undervisning.

Danseskolen ledes af Frk. Brix og Hr. Krigsraad Waldorff. Sammendans mellem 6te Pige- og Drengeklasse finder Sted hver Lørdag fra 3—4 i Vinterhalvaaret under Ledelse af Hr. Krigsraad Waldorff.

Skolekøkkenet ledes af Frk. H. Thomassen. I Aarets Løb er med 7de Klasse (yngste Hold) gennemgaaet:

- I. De daglige Rengøringsarbejder i Skolekøkkenet:
Opvask, Skuring, Afsøbning, Rengøring samt Gulvvask.
- II. Tøjvask, Sammenlægning og Rulning.
- III. Madlavning.
- IV. Syltning.
- V. Bugning.

Med 8de Klasse (ældste Hold) er gennemgaaet:

- I. Rengøring, Vask og Rulning som i 7de Kl.
- II. Madlavning: Mere sammensatte Retter.
- III. Syltning.
- IV. Bugning.

Børnene holder selv uden fremmed Hjælp Skolekøkkenet rent; de vasker selv, hvad der bruges af Forklæder, Kapper, Duge, Viskestykker o. l.

De spiser selv den Mad, de laver, ved et af dem selv pænt dækket Bord, hvor de efter Tur maa være „Husmoder“ og servere for Kammeraterne.

Endvidere er der med et Hold paa 20 unge Piger, tidligere Elever af Skolen, gennemgaaet Husgerningsøvelser efter en lignende Plan.

I Bygningen er der indrettet tempererede Brusebade, saa at hvert Barn i Skolen faar eet à to Bade om Ugen. Drengenes Badning foregaar under Hr. Krigsraad Waldorffs Tilsyn, Pigernes under Frk. Luthers.

Musikskolen for Drengene, der blev oprettet den 1ste Oktober 1890, ledes for Tiden af Hr. Musiker E. Prehn (1892) og Hr. Musiker H. Larsen (1895). Der undervises ialt 43 Drengene: 28 i Violinspil, 6 i Violoncel, 6 i Bratsch og 3 i Kontrabas. Det er ikke Hensigten med denne Skole at opdrage nogen eller blot indirekte tilskynde nogen til at gaa Musikervejen, tværtimod, enhver Lyst i saa Henseende bliver som Regel hæmmet og holdt nede; det skal kun være en Glæde og Opmuntring ved Siden af Livets daglige Arbejde. Hovedformaalet for Oprettelsen af denne Skole er at give Børnene Smag for at anvende deres Fritid paa en smuk og god Maade og ved Indøvelse af den rene klassiske Musik allerede fra 8 Aars Alderen af at give dem Afsmag for daarlig og uædel Musik, hvorved saa mange andre mindre gode Tilbøjeligheder slaar Følge, kort sagt, give dem gode Vaner fra den tidligste Tid og dertil lægge det klart for Børnene, hvad Samarbejde og Disciplin inden for Arbejdets Ramme kan udrette selv med smaa Kræfter og Midler. Dette lærer Børnene at forstaa i Skoletidens Løb ved det aarlige stadige Arbejde paa Sammenspil til Eksaminerne og uden for Skoletiden, naar de er konfirmerede, ved Sammenspil i Skolens store Strygeorkester (paa ca. 25 Deltagere).

Dette Elevorkester har sin Øvelse hver Søndag af Hensyn til Lærlingeforholdene. Det dirigeres af Hr. Musiker H. Larsen. Den aarlige Koncert, som afholdes paa Vajsenhuset for Venner og Bekendte, fandt denne Gang Sted to Søndage i Træk i December Maaned med følgende Program:

1. G. Bizet:
  - 4 Stykker af Musikken til „Pigen fra Arles“:
    - a. Introduction.
    - b. Adagietto.
    - c. Menuet.
    - d. Intermezzo.

2. Svensk Folke-
melodi: „Alt under himlans fäste“, in-
strumenteret af Joh. Svendsen.
3. Edv. Grieg: 4 Stykker af Musikken til „Per-
Gynt“:
  - a. Morgenstemning.
  - b. I Bjergkongens Hal.
  - c. Stormfuld Aften paa Havet.
  - d. Solveigs Sang.
4. P. Tchaikowsky: Polonaise af Operaen „Eugen
Onegin“.

Ved den ene af Koncerterne havde vi ogsaa i Aar den Glæde at se de gamle Vajsenhusianere fra Fri-
boligen i Ahornsgade blandt vore Gæster.

For hver Klasse er indrettet et særligt Klasse-
bibliotek paa saa mange Bind, som Klassen har
Børn. Hver Bog, der findes i disse Klassebiblioteker,
er nøje afpasset efter den paagældende Klasses Tarv
og aandelige Modenhedsstandpunkt og er først indsat
i Biblioteket efter at være gennemlæst af Forstanderen
og vedkommende Klasselærer eller -lærerinde og efter
Samraad mellem disse. Herved opnaas en aandelig
Føling mellem Lærer og Elev af ikke ringe Betyd-
ning, og der indsamles i Aarenes Løb et betydeligt
litterært Stof, som lejlighedsvis kan optages til Be-
handling i den øvrige Undervisning.

De skiftende Udstillinger er ogsaa i Aar
blevet fortsat under Hr. cand. theol. Hjørlands Le-
delse. Skolens Insektsamling har været udstillet; ved
hvert Insekt er sat en (aftagelig) Navneseddel. — Des-
uden har Hr. Sløjd lærer C. Larsen venligt laant os
adskillige Insektkasser til Udstilling.

Sparemærkesalget har været i Gang som sædvanlig.

Den 4de Juni var de fem øverste Dreng- og Pigeklasser i Hillerød, hvor vi besaa Frederiksborg Slot og derpaa gjorde Skovtur til Præstevangen, samme Dag besøgte de øvrige Dreng- og Pigeklasser Zoologisk Have.

Den 31te Maj var de 5 øverste Dreng- og Pigeklasser under Ledelse af vedkommende Klasselærere og -lærerinder paa Kunstmuseet og Thorvaldsens Museum.

Den 23de Maj besøgte de fem øverste Dreng- og Pigeklasser Kunststillingen paa Charlottenborg.

---

185 af Skolebørnene fik fri Rejse til deres forskellige Opholdssteder i Sommerferien, i alt var 249 paa Landet.

Landboerne har altsaa atter i Aar udvist en storartet Gæstfrihed mod Vajsenhusets Børn og gjort det muligt, at alle vore Børn — de ganske smaa undtagne, der af forskellige Grunde ikke kan rejse — kom paa Landet. Vajsenhusets „Landopholdsbog“, hvori samtlige Værter og Gæsters Navne for de sidste 28 Aar er optegnet, udviser da ogsaa mange Eksempler paa, at de samme Værter Aar efter Aar har modtaget vore Børn, adskillige endog efter Konfirmationen, til Trods for, at vedkommende Hjem har antaget en ny skole-søgende Elev som Feriebarn. For en saadan Gæstfrihed kan Vajsenhuset ikke være taknemmelig nok. Mange af vore Børn er jo af noget skrøbeligt Helbred paa Grund af medfødte Dispositioner fra de tidligt afdøde Forældre, og om dem alle gælder det, at de lever under saa økonomisk smaa Forhold, at det er en Velgerning at hjælpe dem til en god og styrkende Sommerferie.

Følgende fremmede var velvilligst Censorer ved Eksamen 1916.

- Hr. Kommunelærer Abrahamsen.
 — cand. phil. Arnold Andersen.
 Kommunelærerinde Fru H. Baumgarten.
 Eks. Gymnastiklærerinde Fru Bartholin-Hansen.
 Faglærerinde Frk. K. Budde-Lund.
 Hr. Professor Fr. Christensen, R. af D.
 — Musiker E. Christiansen.
 — Kommunelærer E. Christiansen.
 Fhv. Lærerinde Frk. E. Ditlevsen.
 Hr. Kommunelærer N. Chr. Hansen.
 — Sløjdlærer ved Bakkegaarden O. T. Hansen.
 — Krigsraad H. Hansen, Dbm., R. af St. A.
 — Rektor H. P. Hansen, R. af D.
 — Kommunelærer Harald Hansen.
 — — — — —, cand. phil. G. Hjørlund.
 — Pastor T. Høyer.
 — Kommunelærer A. V. Illemann.
 — Arkitekt, Inspektør Chr. Jensen.
 — Kommunelærer, cand. phil. V. Larsen.
 — — — — — P. Liebetau.
 — — — — — Folmer Lauritzen.
 — — — — — C. Madsen.
 — Overlærer ved det kgl. Opfostringshus J. Marton.
 — stud. mag. E. Mose.
 Eks. Lærerinde Frk. Helga Nielsen.
 Hr. cand. phil., Lærer Th. Nystad.
 — Kommunelærer E. Glode-Olsen.
 — Fabrikinspektør C. Ottesen.
 Fhv. Lærerinde Frk. M. Petersen.
 Hr. Pastor Martin Poulsen.
 — Professor C. Riis-Knudsen, R. af D.
 — cand. theol. & mag. Fr. Rose.
 — Kommunelærer H. Smith.
 — Skolebestyrer, cand. theol. Erik Schmidt.
 — Pastor Schwartz-Nielsen.

Eksaminationssskema

Mandag den 26. Marts.

Kl. 8—9	7. Dkl.	Historie	Hr. Obel.
— 8—9 ¹ / ₂	8. Dkl.	Matematik (i 4. Kl.)	Hr. Degner.
—	7. Pkl.	Naturhistorie	Frk. Thomassen.
—	6. Fkl.	Tysk	Hr. Sommer.
—	5. Dkl.	Naturhistorie	Frk. Bruun.
—	5. Pkl.	Religion	Hr. Ottesen.
— 9—10	7. Dkl.	Geografi	Hr. Hjørland.
—	1. og 2. Pkl.	Gymnastik	Frk. Brix.
— 11—12	7. Dkl.	Religion	Hr. Ottesen.
— 11—12 ¹ / ₂	7. Pkl.	Geografi	Hr. Obel.
—	6. Fkl.	Naturhistorie	— Hjørland.
—	5. Pkl.	Historie	Frk. Bruun.
—	3. Fkl.	Religion	Hr. Sommer.
—	2. —	Geografi	— Degner.
— 1—2	1. og 2. Dkl.	Gymnastik	Hr. Waldorff.
— 2—3	6. Dkl.	Naturlære	Hr. Degner.
— 2—3 ¹ / ₂	5. Dkl.	Engelsk	Hr. Obel.
—	5. Pkl.	Tysk	— Sommer.
—	4. Fkl.	Geografi	Frk. Bruun.
—	3. —	Dansk	Frk. Thomassen.

Tirsdag den 27. Marts.

Kl. 8—9 ^{1/2}	8. Fkl.	Engelsk (i 7. Pkl.)	Hr. Obel.
—	6. Dkl.	Matematik	Hr. Degner.
—	5. Dkl.	Religion	Hr. Ottesen.
—	5. Pkl.	Naturhistorie	Frk. Bruun.
—	4. Fkl.	Regning	Hr. Hjørlund.
—	3. —	Historie	— Sommer.
— 9—10	7. og 8. Pkl.	Gymnastik	Frk. Brix.
— 11—12 ^{1/2}	8. Fkl.	Dansk (i 6. Fkl.)	Hr. Obel.
—	7. Dkl.	Regning	Hr. Degner.
—	7. Pkl.	Religion	— Ottesen.
—	5. Dkl.	Dansk	— Sommer.
—	5. Pkl.	Regning	Frk. Olesen.
—	4. Fkl.	Naturhistorie	— Bruun.
—	2. —	Regning.	Frk. Thomassen.
—	1. —	Dansk.	Fru Bagger.
— 12—1	7. Dkl.	Naturhistorie	Hr. Hjørlund.
— 1—2	7. og 8. Dkl.	Gymnastik	Hr. Waldorff.
— 2—3	1. Fkl.	Religion	Hr. Sommer.
— 2—3 ^{1/2}	8. Fkl.	Regning (i 5. Pkl.)	Hr. Degner.
—	7. Pkl.	Naturalære	Frk. Thomassen.
—	6. Fkl.	Dansk	Hr. Hjørlund.
—	5. Dkl.	Geografi	Frk. Bruun.
—	3. og 4. Dkl.	Engelsk	Hr. Obel.
—	2. Fkl.	Dansk	Frk. Olesen.
— 3—4	7. Dkl.	Tysk	Hr. Sommer.

Onsdag den 28. Marts.

Kl. 8—9	8. Fkl.	Geografi (i 5. Pkl.)	Hr. Obel.
— 8—9 ^{1/2}	7. Dkl.	Matematik	Hr. Degner.

Kl. 8—9 ¹ / ₂	7. Pkl.	Historie	Frk. Bruun.
—	6. Fkl.	Religion	Hr. Ottesen.
—	4. —	Religion	— Sommer.
— 9—10	8. Fkl.	Historie (i 5. Pkl.)	Hr. Obel.
—	5. og 6. Pkl.	Gymnastik	Frk. Brix.
— 11—12 ¹ / ₂	8. Fkl.	Tysk (i 5. Pkl.)	Hr. Sommer.
—	7. Dkl.	Naturlære	Hr. Degner.
—	7. Pkl.	Dansk	— Obel.
—	6. Fkl.	Geografi	Frk. Bruun.
—	5. Dkl.	Regning	Hr. Hjørlund.
—	3. Fkl.	Regning	Frk. Thomassen.
— 1—2	5. og 6. Dkl.	Gymnastik	Hr. Waldorff.
— 2—3 ¹ / ₂	8. Fkl.	Naturlære	Hr. Degner.
—	7. Dkl.	Dansk	— Hjørlund.
—	7. Pkl.	Tysk	— Sommer.
—	5. Dkl.	Historie	— Obel.
—	5. Pkl.	Dansk	Frk. Bruun.

Torsdag den 29. Marts.

Kl. 8—9 ¹ / ₂	6. og 7. Dkl.	Engelsk	Hr. Obel.
—	7. Pkl.	Regning	Frk. Olesen.
—	5. Dkl.	Tysk	Hr. Sommer.
—	5. Pkl.	Geografi	Frk. Bruun.
—	2. Fkl.	Naturhistorie	Hr. Degner.
— 9—10	3. og 4. Pkl.	Gymnastik	Frk. Brix.
— 11—12	1. Fkl.	Regning	Fru Bagger.
— 11—12 ¹ / ₂	7. Pkl.	Engelsk	Hr. Obel.
—	6. Fkl.	Regning	— Degner.
—	4. —	Dansk	— Hjørlund,
—	3. —	Naturhistorie	Frk. Bruun.
—	2. —	Religion	Hr. Sommer.

Kl. 1—2	3. og 4. Dkl.	Gymnastik	Hr. Waldorff.
— 2—3 ¹ / ₂	6. Fkl.	Historie	Hr. Hjørland.
—	4. —	Historie	— Sommer.
—	3. —	Geografi	Frk. Bruun.

Fra 10—3 under hele Eksamen er:

Pigernes Haandarbejde fremlagt paa 1ste Sal i Festsalen,
 Drengenes i Haandgerningslokalerne i Stuen.
 Børnenes Skrive- og Stilebøgers samt Tegninger er fremlagt i Sy- og Tegneskolens Lokaler paa 2den Sal.

Alle, som interesserer sig for Skolen, er velkomne over alt under hele Eksamen.

Det nye Skoleaar begynder Mandag den 2. April Kl. 8.

Det kgl. Vajsenhus i Marts 1917.

Chr. Ottesen.

Ved Musikprøven Fredag den 30. Marts
Kl. 12 præcis i Gymnastiksalen.

Musik-Program.

1. E. Prøhn: Drengenes March.
2. — Pigernes Vals.
3. P. Mascagni: Kirkescenen af „Cavalleria rusticana“.
4. Maria Costa: Prelude et Cantilene.

Sang-Program.

1. J. P. E. Lange-Müller: „Lykken er ikke Gods eller Guld“.
2. C. E. F. Weyse: Terzet af Kantaten komponeret til Det kgl. Vajsenhus 1838.
3. — „Vipper springe over Klinge“.
4. C. J. Gebauer: „Nu lakker det ad Tiden smaat“.

Afslutning.
